

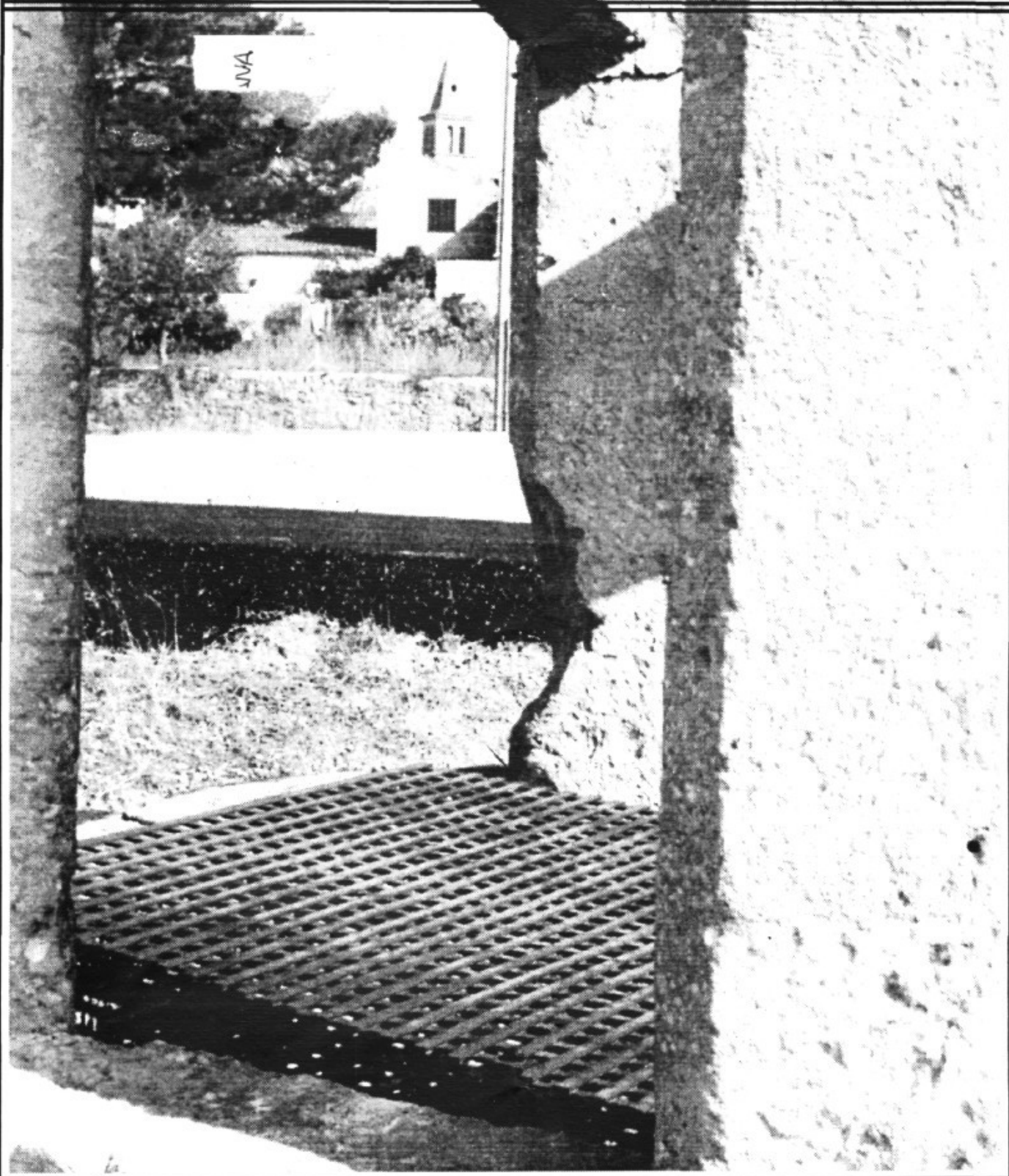
S'A SELLA

Revista Informativa de Sencelles

Segona Epoca N° 35

Juny - Agost

250 Pts

SA SELLA

Fundada el 1.983

SA CAFETERIA

**VOS DESITJA UNES
BONES FESTES**

C/ Constitució, 12

Sumari:

Editorial.....	3
L'Islam a Mallorca	4
De Sencelles Sencellers	5
La Balanguera	6
Cases i Terres	8
Es Jonc a Galicia	11
Seixanta anys d'una escola	14
Noticiari.....	14
1ª Marató Fotogràfica	18
Noticiari.....	20
Música	22
Notícies Fresques	23
Art i Història	25
Imatges d'ahir	27
Deu anys de Sa Sella	27

EQUIP DE REDACCIÓ (Per ordre alfabètic)

Joana Ferragut Fiol
Joan Florit Horrach
Joan Florit Salas
Pere J. Llabrés Fiol
Guillem Mut Llabrés
Maria Vich Cirer

COLLABORADORS (Per ordre alfabètic)

Antoni Bennasar
Maria Florit Amengual
Simó J. Garau Matas
Jordi Llabrés
Tomeu Morro Oliver
Bartomeu Mut
Guillem Zuazaga

Nota De la Redacció:

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió dels propis autors.

Imprès a:

Tirrena S.A.
Pintor Juan Gris
Tel. 55 52 12.
Manacor

Revista SA SELLA
c/Antoni Maura, 5
07140 Sencelles

Diposit Legal : pm 400-89

EDITORIAL

Com que ben aviat seran les festes de la Mare de Déu d'Agost, la redacció de Sa Sella vos vol desitjar unes bones festes.

Un altre cop la revista arriba a tots vosaltres subscriptors, i aquesta vegada ho fa amb un parell de pàgines més de les que són habituals. Les col·laboracions van "viento en popa" i pel que sembla seguiran així, vos tornam a recordar que la revista és de tots els sencellers i que per mor d'això està oberta a tothom (inclosos els de fora poble) i que en voler fer un escrit, basta que ens el porteu a la Redacció o l'entregueu a qualsevol membre de l'equip de Redacció.

Des de l'editorial aquest cop volem tornar fer una crítica (això sí, sempre constructiva) a l'Ajuntament Senceller. Moltes entitats, tant governamentals com privades, ens fan arribar alguna carta o fax a través de l'Ajuntament. Moltes d'aquestes cartes estan més d'un mes a arribar-nos, qualquna l'hem vista de casualitat damunt del taulell de l'Ajuntament, i ens diven : " Ah!! sí, le vos ne podeu endur, fa més de quinze dies que es passetja per aquí " .

Creim que això és una falta de respecte a la revista i a tots als seus subscriptors (algunes d'aquestes cartes són de caire informatiu amb temes que pot ser vos interessin) i que per la poca pena que costa fer una trucada telefònica no és pagat per quedar bé.

Des de l'Editorial no vos volem dir res més de moment. Que passeu gust de llegir-la i fins a la pròxima revista

La Redacció.

SECTOR INCA

ATENCION AVERIAS

Gesa
Gas y Electricidad, S.A.

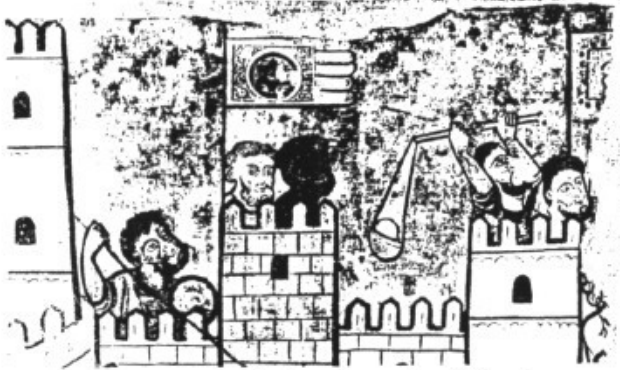

880077

**TELEFONO EXCLUSIVO Y PERMANENTE
PARA AVISO DE AVERIAS**

L'Islam a Mallorca (VI)

Detall del penó almohade onejant sobre l'Almudayna.

Per Miquel Alcover qui temps enrera va estudiar en detall aquesta empresa els pisans rics i aabundosos podien aprofitar naus i pertrets, però no gaudien de l'element humà necessari per aconseguir una força de xoc prou eficient. Al contrari Ramon Berenguer III, sempre curt de doblers i amb greus problemes econòmics tan sols podia aportar homes a l'empresa.

La finalitat era comuna a ambdós contractants: el perill mallorquí i les actuacions de les seves naus afectaven per igual a pisans i catalans, tant els catalans del Sud com els de Catalunya Nord.

La creuada pisano-catalana no va ser empresa fàcil ni ràpida. El setembre de 1.113 salparen les naus envers les Illes Orientals, vents contraris desviaren l'estol a terres dianenques. Fou precís retornar a Salou i després a Barcelona. Els expedicionaris hivernaren a les costes catalanes i narboneses en espera de temps millors. (El Liber Maiolichinus fins el vers 853 es dona conta de l'hivernada dels coaligats en espera de començar l'acció directa contra les Illes Orientals).

Mubassir Nasir al-Dawla assabentat de les intencions dels seus enemics no restava tranquil. Una intensa activitat diplomàtica va desenrotllar a través de coneguts i d'antics aliats de temps enrera.

En primer lloc va convocar als vells que l'aconsellaven als moments de perill demanant-lis el seu parer. La contesta del consell fou prudent... els súbdits del regne balear se n'alegraran si fos possible signar aliança amb els pisans... (Liber Maiolichinus: versos 863-882).

Mubassir aleshores va retre missatgers al pisans, posant per testimoni al Comte d'Empúries recordan que quan va anar a Terra Santa, com a pelegrí, a causa de l'aliança que amb ells mantenia va conservar intactes les seves terres, i mai va enganar a ningú tant la guerra com la pau.

Aquests intents diplomàtics resultaven en va. L'enfrontament armat era un fet A 1.114 recomençaren les hostilitats.

Adelantades dues naus a aigües de Porto Pi es celebrà una conversa entre els pisans i el sobirà mallorquí. Tot de bades.

El dia de Sant Joan de 1.114 salpà l'estol dels croats. La conquesta de Mallorca podem considerar que començà el dia 24 d'agost.

Així i tot l'assedi va durar vuit mesos. Els cristians assalten Medina Mayurqa que, a sang i foc, van ocupar amb grans pèrdues de gent.

L'any 1.116 arribà l'ajuda tan esperada dels almoràvits i les incorporaren a l'imperi andalusí i nord-africà d'aquest grup berber.

Una altra etapa de l'islam a les Illes Balears començava.

Maria Vich Cirer

De Sencelles: Sencellers

Jaume Cirer Llabrés:

Més conegut per Don Jaume Vicari, era un capellà que va néixer, a Sencelles, l'any 1.893, i morí l'any 1.974 als 81 anys, la major part dels quals els va viure a Sencelles com a vicari i organista.

I com era D. Jaume?

Primerament era un home extraordinàriament senzill. Discret, sense fums de cap classe. Estic ben segur que ell no hagués volgut que li dedicassin l'homenatge de la Mare de Déu d'Agost de l'any passat amb un concert de la coral. No cercava honor ni glòria. I vos ben assegurat que n'hagués pogut trobar perquè tant pels seus coneixements musicals com per la seva capacitat intel·lectual, hagués pogut arribar molt amunt.

Musicalment tenia molt bones aptituds. Jo el vaig sentir tocar piano durant moltes hores. A vegades li duia partitures ben difícils i ell les interpretava correctament a la primera lectura. Jo no tenc cap dubte que hagués pogut ser organista d'alguna parròquia important de Palma o fins i tot de la Seu mateixa. Però això no li interessava. Es sentia bé amb ell mateix. Què li hagués afegit fer sonar l'orgue de la Seu si ja era feliç tocant l'orgue de Sencelles, encara que tengués alguna tecla que a vegades no sonava o que quedava aficada i ell, mentres tocava, l'havia d'aixecar?

D. Jaume era un bon músic, encara que no ens consta que compongués cap peça musical, segurament degut a la seva exagerada humilitat que el podia fer infra-valorar les seves aptituds per a la composició, o perquè no volia figurar com a compositor. Aquesta segona raó pot semblar estranya, però no ho sembla als qui el coneixien un poc.

Una altra característica de D. Jaume era la dedicació als altres, especialment als malalts, que en aquell temps eren els més necessitats, perquè pràcticament a Sencelles tothom vivia

de la seva feina, sense seguretat social ni ajudes per a l'atur. De manera que quan un cap de casa es posava malalt, a ca seva hi compareixien la fam i la necessitat. Ell sempre els va socórrer amb el poc que tenia, unes vegades donant doblers a Sor Miquela perquè els fes arribar a la família necessitada dient que els enviava una "devota persona" (aquesta era l'expressió de l'anonimat aquell temps)... i altres vegades deixant una ajuda devall del coixí del malalt.

Però la seva solidaritat no era únicament econòmica, era total ja que cada dia visitava tots els malalts del poble i si algú estava greu s'oferia per vetlar-lo tota la nit, amb la finalitat de esser-hi als darrers moments per confortar-lo a fer l'últim viatge.

Finalment vull recalcar que era un bon capellà, gelós complidor dels seus deures amb l'Església i que no els deixà de complir mai, ni tan sols als darrers anys, en els que malauradament va patir una greu amnèsia senil.

D. Jaume era un bon home que irradiava bondat. Un home que feia el bé sempre que podia, i el feia procurant que la seva mà esquerra no se'n temés del que feia la mà dreta.

D. Jaume Vicari és un bon exemple pel nostre temps i pel nostre poble.

Antoni Benmàsar Cirer.

La Balanguera

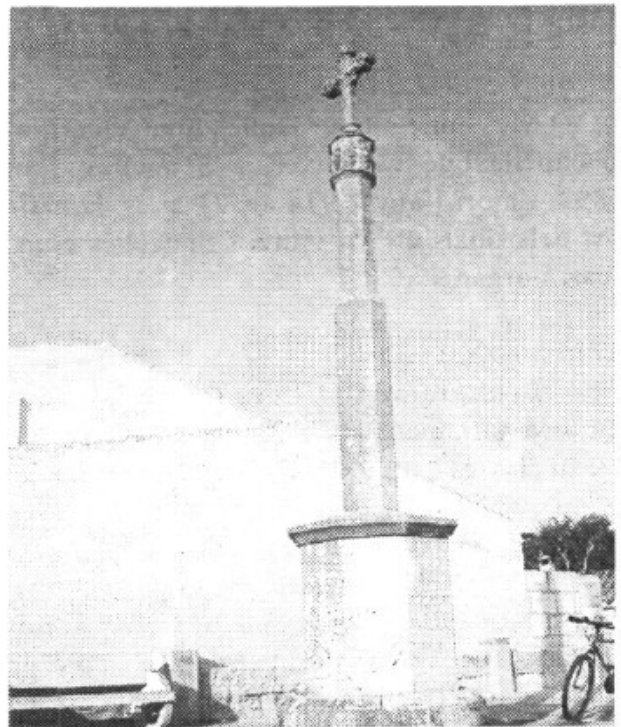
No són pocs els pobles de la nostra illa que encara conserven, amb més o manco bon estat de conservació, les creus de pedra. Aquestes, que en altre temps tenien tota una simbologia i significat particulars, avui són un simple testimoni d'unes vivències que pertanyen a una història passada.

L'origen més primitiu d'aquests monuments l'hauriem de cercar en el caràcter pietós i pelegrí dels nostres avantpassats; una creu en el camí era bon lloc perquè els caminants, fent un descans en el seu camí, hi resassin les seves plegàries.

Més envant, les creus de pedra passaren, ademés, a emprar-se com a delimitadors dels termes de municipis veïns situant-se, sobretot, en els camins llindars entre pobles. Finalment, el pas del temps portà a aquests elements a convertir-se en indicadors dels principals carrers de les viles, estant quasi sempre situats a les vies d'entrada i sortida dels pobles.

La disposició més generalitzada d'aquestes creus de pedra a la nostra illa, és la que comprén una grada escalonada de planta octogonal, encara que, a vegades, la planta i graderia poden ésser circulars. Damunt la graderia s'hi aixeca una columna també octogonal d'uns 30 cms de diàmetre. Aquesta columna és coronada pel capitell, el qual vincula la creu amb aquesta. En el capitell és freqüent trobar-hi una sèrie d'ornacines, tantes com costats té la columna, en les quals s'hi troben escolpides estampes de caire religiós. Una d'aquestes ornacines sòl reservar el seu lloc a l'escut de la vila o del gremi o família que va pagar l'obra.

Per damunt el capitell s'hi alça la creu més o

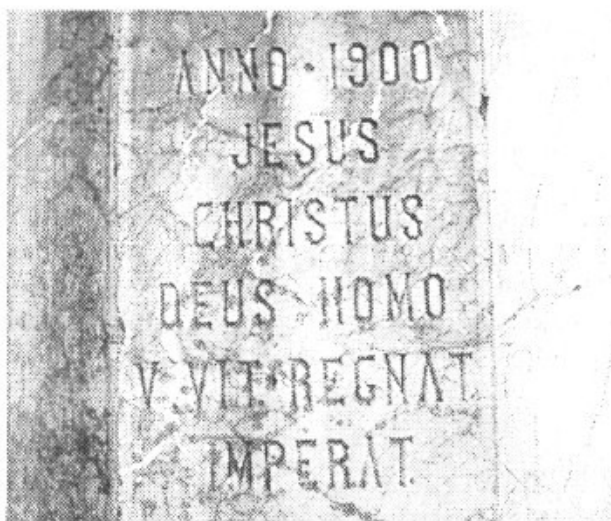
menys ornada, que fins i tot a vegades pot ésser totalment llisa.

A Sencelles, quatre són els vestigis que ens queden d'aquesta espècie. La creu de Sa Cometa, que antigament fou coneguda com Sa Creu d'Es Cap d'Amunt, ens assenyalava una de les entrades a la vila i també un dels carrers més importants, altre temps anomenat es carrer Major. La columna està situada sobre una base cònica que descansa a la vegada damunt una plataforma octogonal. La creu presenta un san Crist amb no massa bon estat. Varis motius en forma d'hídries i guirnaldes vesteixen els angles que formen els dos travessers de la creu.

Però, aquesta creu no ha estat sempre la mateixa en aquest indret. Al segle passat, la creu que ocupava aquest lloc era de fusta sense gens d'ornamentació i s'aguantava damunt una columna de pedra situada sobre una planta cònica que segurament fos la mateixa que l'actual.

La darrera de les transformacions a una de les nostres creus l'hem poguda veure recentment. La del carrer des Rafal fa poc canvià la fesonomia circular de la base per una escalonada, uns metres més enllà. La neteja de la creu ha permès treure a la llum la pedra de Santanyí amb l'imatge escolpida d'un san Crist.

La creu de s'Era d'en Pelat, amb la serra de Tramuntana per fons, tal vegada sigui la més recent de les que actualment s'aixequen en el poble. Fou erigida segurament a principis de 1.900 i beneïda el

SA SELLA

Fundada el 1.955

dia 3 de maig del mateix any. És ben provable que fos la primera creu que hi hagués en el lloc. Segons, relata D. Bartomeu Molinas (nebot del rector Molinas contemporani de la Beata Francinaina) en una carta on relaciona les creus existents l'any 1.855 a Sencelles, una creu de pedra que hi havia a la plaça Major fou enderrocada l'any 1.869, amb el propòsit de situar-la en un altre lloc. A l'any 1.855 aquesta encara no s'havia reconstruïda i, segons el prevere, no eren del tot interessants. Tenint en compte aquest fet i veient que el rector Molinas no anomena cap creu en el lloc de s'Era d'en Pelat, fa suposar que aquesta fos la primera que s'hi erigís a l'any 1.900.

De les creus que queden dretes a Sencelles, la de Ca'n Mavi és de totes la més interessant i valuosa. Situada a l'extrem del carrer d'Antoni Maura, antigament carrer des Mercat, és sens dubte la més antiga. A una de les seves cares, una data ens indica que la creu és del segle XVIII. El pas del temps, però, no deixa veure clar si la creu fou erigida el 1.732 o el 1.752. La planta és octogonal així com també la grada i la columna. El capitell, també octogonal, soporta una creu filigranada amb guirnaldes i motius decoratius vegetals, amb el santcris

a la part frontal i la Verge a l'altre cara. En els quatre caps de la creu, tant davant com darrera, els motius de decoració són cares d'angelets.

Bartomeu Mut.

OSCA Y CIRER S.A.L.

Tel. 59 15 40

C/. Jardines, 26 - SENCELLES

REPARACION DE TODA CLASE MAQUINARIA AGRICOLA

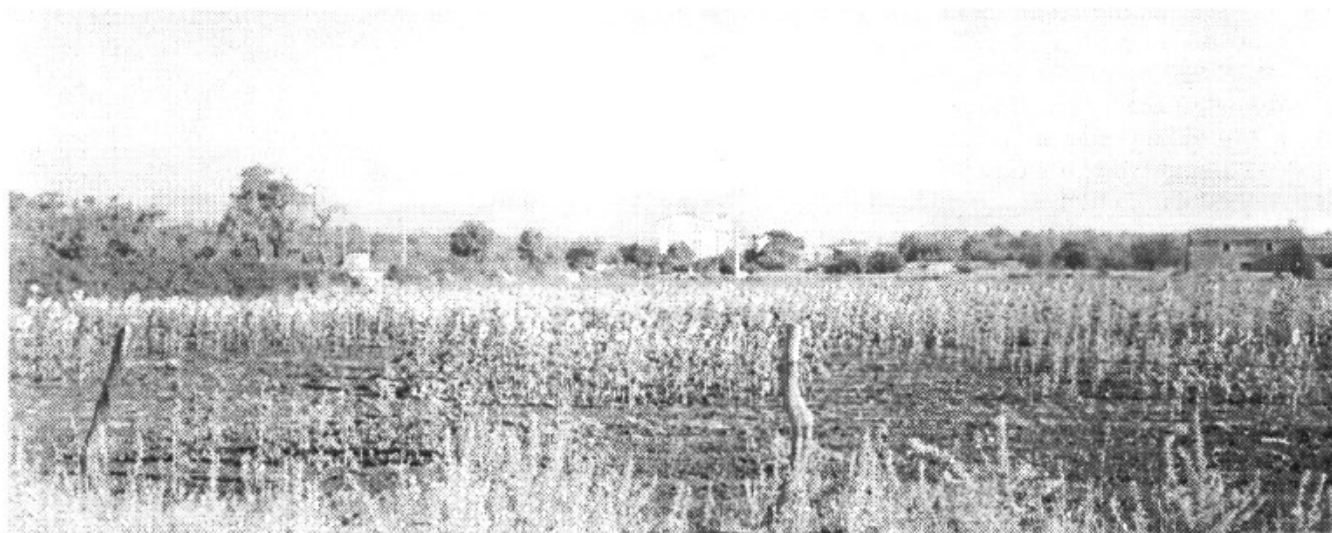
Persianas Mallorquinas de Seguridad - Metálicas y en aluminio
Puertas Basculantes - Metálicas o forradas en madera
Barreras y Rejas (Artísticas) o Simples
Estrujadoras y Prensas de Uva
Remolques - Toda la gama
Molinos de Pienso - Toda la gama
Compresores a tracción tractor
Venta de Aceite hidraulico y automoción
Venta de hilo para empacadoras

Y AHORA TAMBIEN :

Canales desagüe en cobre o cinc
Vidrieras y pasamanos en
aluminio o hierro.

Cases i Terres: Ca'n Castell (I)

Ca'n Castell és una de les possessions de més anomenada i que resulten més familiars pels sencellers.

Segurament el fet de que els casal estigui arran de la carretera d'Algaida i no gaire alluny de la vila, fa que tothom la reconegui tot d'una.

Ca'n Castell forma part del llogaret de Leià, al centre del pla de Laiar, entre els torrents de Sencelles i de Pina, en una zona baixa i de terre humides.

Juntament amb Can Raió són les dues grans explotacions de la conrada.

Durant l'època de màxim esplendor de la vinya, la zona arribà a comptar amb un bon grapat d'habitants. Si per una part no tenia capella, per ésser considerat un llogaret en tota, sí que tenia plaça, on tradicionalment s'hi feia festa pel vermar.

A la fi del s.XIX, després d'aquests anys de pujança, les vinyes foren afectades per la fil·loxera i el llogaret entrà en una decadència ràpida i quasi es despoblà.

La placeta de Laiar es troba en un estat d'abandonament deplorable. La institució responsable del seu manteniment hauria de prendre mesures immediates.

La zona del pla de Laiar, degut a la seva configuració geogràfica, comptava fins fa poc amb dues basses naturals: la de la llentia o

Llàntia i la dita de laià. Aquestes basses foren modificades. Segurament eren aprofitades des de la prehistòria per aconseguir aigua per als poblats talaiòtics dels voltants. La presència de restes arqueològiques a Morelló (els clapers) i a Ca'n Raió (les talaies) ho demostren.

Les basses naturals, alterades perquè conservassin per més temps l'aigua de la pluja, eren fonamentals dins les rudimentàries formes de vida dels mallorquins talaiòtics.

L'etimologia de Laiar és desconeguda, probablement és d'origen aràbic. La seva grafia té moltes d'interpretacions. La primera referència documental la trobam al 28-04-1.316 en que Guillem Cerdà establia a Pere Requesén unes cases i un corral que confrontaven amb la plaça de l'alqueria d'Hialar. Al 1.436 Bartomeu de Moyà establia a Jordi Genestar una alqueria i una vinya d'Alayar que confrontava amb la plaça de les sitges. També el trobam escrit com Hyhalar, Aylar, Beyalar, Byalar, Hyalar, Laià, Laiar, Layà, Leyar i Leià.

És curiós que totes les possessions de Laiar siguin "Can" i no "Son". Això devia ésser perquè les terres eren "de Laiar" i les cases es distinguien per "Can", el que provocà que els casal de la zona anassin canviant de nom dependent del llinatge o alias dels seus propietaris.

Ca'n Castell segurament abans es deia Can

SA SELLA

Fundada el 1.983

Genestar. Al cens de 1.578 Ca'n Castell o Ca'n Genestar que pertanyia a Joan Genestar, juntament amb Ca'n Raió, figuren com les grans possessions de Laiar. En aquest cens la possessió està valorada en 1.600 lliures i era la número vint-i-cinc més rica del terme.

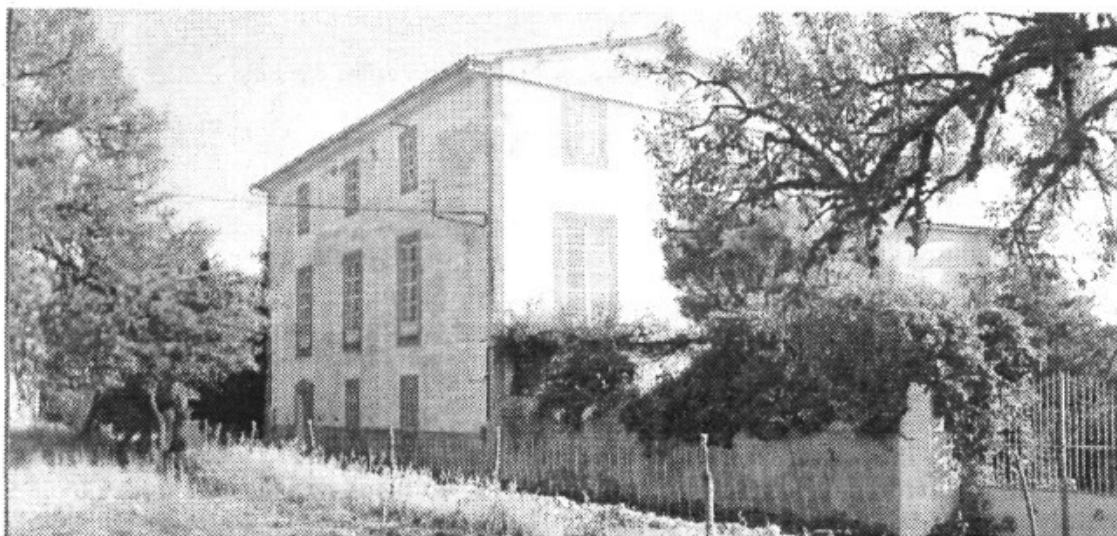
Al 1.572 la muller de Joan Genestar d'Alayar va vendre al cavaller Jordi Sureda una garriga anomenada Los Robiols per 25 lliures.

Actualment encara existeix el camí des Robiols, que comunica Ca'n Castell amb la recent Son Rullan (antics sestadors de Can Castell).

El casal de Ca'n Castell és alt i majestuós, fent honor al seu nom. Es troba separat de les seves terres com una illa entre la carretera i les terres de Ca'n Raió.

A poc a poc, i a causa de les divisions familiars de les herències, depenen de Ca'n Castell unes 22 quarterades. Les reparticions hereditàries també afectaren al casal. Els dos pisos superiors i una part de la planta baixa, del jardí i del celler són actualment propietat d'uns estrangers.

La principal tanca de Ca'n Castell és

No és fins a 1.863 quan trobam aquesta possessió amb la denominació actual. Era propietat de Jaume Castell, tenia 103 quarterades i la vinya era el principal conreu.

A principis de segle Francesc Colom i Colom adquirí Ca'n Castell, que tenia unes 150 quarterades, com a finca d'esplai. L'interessava sobre tot les 80 quarterades de garriga per caçar. Aquest sollerí es va enriquir amb el comerç de fruita que es realitzava amb el sud de França i invertí part de la seva fortuna en la possessió. Amb la guerra Civil i la posterior guerra mundial el comerç internacional s'hagué d'interrompre, pel que tota la família Colom es traslladà i centrà els seus esforços en Ca'n Castell.

En aquests temps hi havia dos missatges, un porquer i un pastor. Des de llavors es sembren cereals (blat, civada, ordi) i es pugen ovelles. També hi ha hagut porcs, cabres i una mica d'ametllerar.

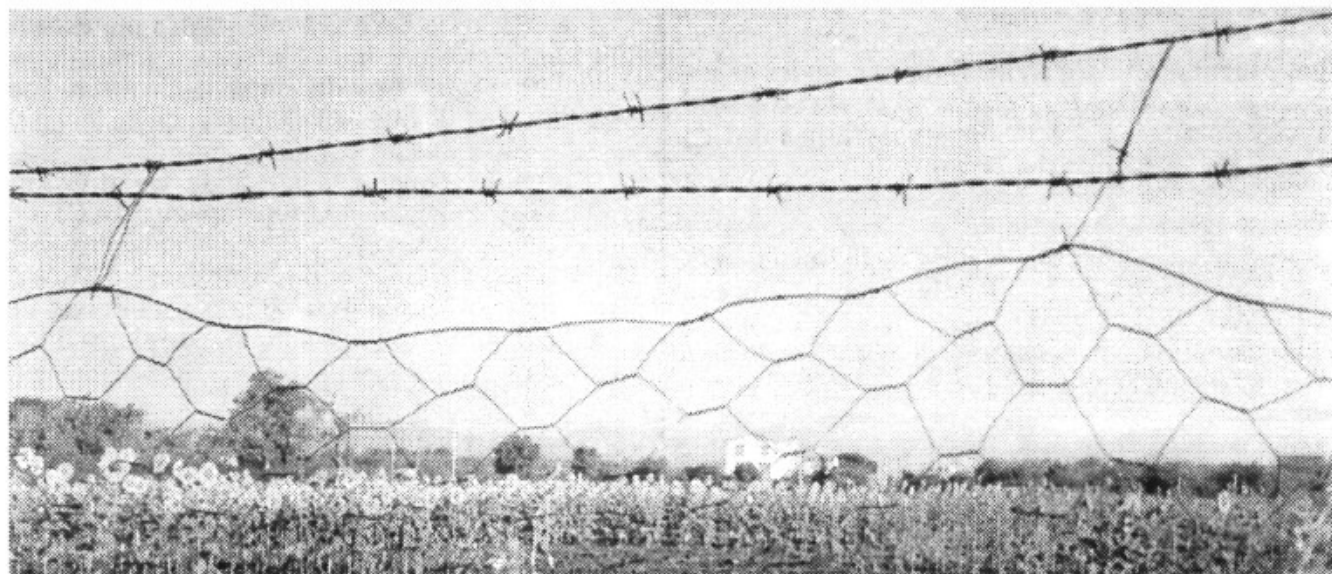
Vilapriu. Aquesta finca està separada i envoltada per les terres de Ca'n Ribes, Ca'n Raió, Son Calusa, Morelló i Aireflor. Les altres tanques són la Garriga dels Costers de Vilapriu, la Tanqueta, sa Vinyeta, sa Creu i Ca'n Secrés.

Les antigues garrigues de la possessió, sa Coveta i els sestadors, ara de Son Rullan, tenien sitjes, forn de calç i barraques de carboner.

La planta baixa del casal pertany a Joan Colom. Abans era cas amos, amb la tradicional estructura de les cases pageses: tres aigovessos separats per arcs, als que hi donen les habitacions i la cuina amb el típic moro,...

Encara es conserva l'escala interior que porta al pis superior, tapiada com es clar.

La façana que dona al carrer poseeix encara

pedrissos i el pujador de senyores, com també baules per fermar el bestiar.

Ara, l'entrada de la casa més empreada és la de la part posterior, a la que s'accedeix per un caminó de cipressos i romanís decorat amb carros, carretons i jous. Aquest camí pega a una carrera amb pedrissos on hi donen les cotxeres, pallers, el forn, sostres, la casa amb el parral i el celler. Enmig de la carrera hi ha una cisterna, amb l'inevitable pica i la bugadaria tapada per una porxereta que arrecera del sol els cossiols de la mestressa de la casa.

El celler, molt modificat, és del tipus enclotat. Té voltes de canó de marés separades per arcs esplèndids que s'aguanten en un pilastre central. Les botes congrenyades foren espenyades ja fa molt de temps.

Actualment el celler funciona com a quartera (amb depòsits i esterelitzadors de grà).

En Francesc Colom encara recorda amb nostàlgia el temps en que plovia i baixava el saragall de Son Amora i la bassa comunitària de sa Llentia, envoltada d'oms, arribava a tenir més d'un centenar de metres quadrats de vida aquàtica. Malauradament tot això ja ha passat a l'història.

Un element arquitectònic força curiós de Can Castell és un rustic i bell contrafort de pedra seca a la pared que està just arran del camí.

La tranquil·litat del vilà de Ca'n Castell es veu torbada per la proximitat de la carretera d'Algaida. Aquesta via de comunicació, estreta i amb molts de revolts, no està acondicionada pel volum de tràfic actual i seria necessària una bona reforma.

Però si ho pensam més bé, com tot allò que és petit i antic, té el seu propi encant i arriba un moment en que no saps si val més no tocar-la, (sobre aquesta carretera hi ha un avantprojecte de reforma) i circular-hi amb més esma per no espenyar les magnífiques, gruixades i altes parets seques, muda deixalla dels nostres avantpassats, que anar embalats per carreteres amples tot el dia, per donar lloc a asqueroses parets de mitjans, bloquets i requilles de finques amb noms despersonalitzats (a Laiar per exemple hi trobam "La Casita de las Encinas", "Villa Castillejos", "El Cortijo de los Pérez", etc...).

Agraïm la col.laboració de les tres generacions de la família Colom per les seves indicacions.

Continuarà al següent número...

Joan Florit Horrach
i
Maria Florit Amengual

Es Jonc a Galicia

Amb l'objectiu de realitzar un intercanvi cultural, una trentena de membres de l'Agrupació "es Jonc" ferem un viatge a terres gallegues, més exactament a Domaio, parròquia de Moaña.

M'agradaria que aquest escrit servís per fer-vos conèixer un poc com va ser el nostre viatge i com són les gents d'allà.

En aquests moments, amb un diccionari a la mà, no puc trobar paraules per expressar els sentiments que aquesta gent va despertar als nostres cors; el seu caràcter tan extrovertit, amable, generós, ... ens va impactar de tal manera que aconseguiren que amb sols cinc dies els arribàssim a estimar com a germans; basta dir que a l'hora de tornar partir cap a Mallorca tot foren llàgrimes i tristor per haver de deixar aquella terra, i més que la terra, a la gent, als nostres germans adoptius gallegs.

Anem però a fer-vos cinc cèntims del que ferem :

- Arribarem a l'aeroport de Vigo el dijous 26 de Maig devers les deu del matí després de gairebé dues hores de viatge amb avió (la temperatura a l'aeroport era d'11°C, tothom deia "Vedell quin fret"). Allí ja ens hi esperaven alguns dels que havien de ser els nostros anfitrions. Amb un autocar que possaren a la nostra disposició partirem cap a Domaio. Durant el trajecte, tothom mirava embadalit el paisatge: un cel de color gris que mai he arribat a veure per Mallorca, una temperatura fresca (com si estàssem al més de Febrer), unes montanyes verdes i espeses, aigua per tot arreu, una cosa tan diferent de la que estam acostumats a veure i viure que en quedarem enamorats.

Un cop a Domaio, coneguerem les famílies amb les que conviuriem durant els pròxims cinc dies. Després de les presentacions partirem cap a cases per instal·lar-nos. El matí ens dedicarem a estar cadascú a ca seva (veritablement era com si fora casa nostra); mentres esperàvem l'hora de dinar, alguns feren una

petita volta pel poble, altres es dedicaren a descansar (ens vàrem haver d'aixecar a les cinc del matí per poder agafar l'avió i tothom encara duia la son aferrada).

Després d'haver dinat i haver fet una mica de tertulia, ens tornarem a reunir tots per visitar el poble en grup. Anarem fins a una cascada que hi ha a prop del poble i, una amable senyora que feia herba a una finca seva allà a la vora, ens va guiar montanya amunt on hi havia la " Poza Do Moura" (és un petit llac alimentat per un riu que acumula l'aigua abans de formar una cascada). Devallant, uns per la falda de la montanya i els altres per un caminó, poguèrem veure un munt de molins d'aigua abandonats (alguns conservaven encara el ramell per fer girar la mola), respiràrem l'aire homit d'aquell bosc espès i verd, conversàrem amb la gent d'allà... I d'aquesta manera va passar l'horabaixa.

Un cop dutxats i sopats ens reunírem a un bar del poble per prendre un gelat o un cafè, intercanviar opinions damunt tot allò que hàviem vist en aquell

SA SELLA

Fundada el 1.983

primer dia i, com que no ens podiem anar a jeure fora mostrar-los un poc de la nostra cultura (aquest és el principal objectiu d'un intercanvi cultural), ens posarem a cantar i a ballar cançons típiques mallorquines (Na Catalina de plaça, amb el tit-tiru-ri-ru-rit tiru-ri-ru-rit cuec cuec cuec, els va fer molta gràcia) . Ells tragueren dues " gaitas " i una pandereta i també ens cantaren i ballaren cançons gallegues. L'espectacle era meravellós : dues agrupacions que feia ben poques hores que s'havien conegut ballant i cantant plegats. L'ambient de germanor era total. Ja acabada la festa ens ananarem a jeure ben cansats, però també ben contents de poder visitar una terra hermosíssima, tan hermosa com les seves gents.

- El divendres ens aixecarem un poc prest ja que ens tenien preparada una excursió per poder visitar alguns llocs de Galicia. Devers les deu muntarem a un autocar que ens havia de portar a fer un recorregut turístic per la zona sud de Galicia. A Vigo visitarem el " Pazo de Quiñones " (Un pazo és un palau senyorial d'estil galleg) que l'havien reconvertit en un museu on s'exposaven les obres de molts artistes gallegs.

En acabar la visita al museu partirem cap a Santa Tecla, des d'on es podia veure la desembocadura del riu " Miño " a l'Oceà Atlàntic. Durant el matí visitarem aquest lloc, i devers les dues ens posarem a dinar: els nostres amics gallegs ens havien donat un munt d' " empanadas gallegas " , boníssimes, que ens feren un bon profit a l'hora de dinar. Llavors, arribarem fins a Bayona on poguerem visitar un Parador Nacional que en aquests moments està habilitat com a hotel. Tot el parador estava envoltat de jardins i des d'on es podia contemplar l'Oceà Atlàntic en tota la seva immensitat i bravura. El recorregut continuà cap a Vigo i de passada ens aturarem a la platja de Samil. Ja devers les set, i de tornada cap a cases, arribarem a Vigo on aprofitarem per visitar el Mercat de la " Piedra " , famós per tots els objectes de contrabandol que si poden trobar.

Tots morts de fam ens dirigirem a fer una bona sopada de marisc. Tothom es va posar blau de menjar ostres, centollos, nècores, langostinos, gambas, pop, musclos, llagosta, bous de mar, i tot això ben acompanyat d'un excel·lent Ribeiro (no les anyorarem gens a les figues seques i el pa amb oli). La sorpresa fou quan de camí cap a l'autocar un dels nostres

SA SELLA

Fundada el 1.983

membres va parèixer que tornava com a loco després d'haver vist un autocar de la casa Coll (ja vos podeu figurar qui era). Ja ben farts i amb la panxa plena ens anarem cap a cases on ens dutxarem i sortirem, encara que aquest pic poca estona, a fer un cafè. Tothom estava mort i cansat.

- El dissabte matí tothom va partir un poc del seu vent. Uns visitaren les "Bateas" (són unes bales on s'hi crien musclos), altres arribaren fins a La Toja, altres, després d'esperar dues hores un bus de línia, pogueren visitar el poble de Cangas i el seu mercat ple fins alts de tota casta de peix i marisc, altres acompanyaren als gallegos mentres feien el seu assaig general,...

Ens va cridar molt l'atenció veure com n'eren de grosses les mareas; la mar reulava desenes de metres deixant tots els vaixells enclavats a l'arena. L'horabaixa, i després d'haver-nos tornat omplir, anàrem a rebre un autocar de navarresos que també

haviem de participar en el festival. Però com que no tot havia de ser festa, ens arribà l'hora de fer el nostre assaig. En haver acabat ens mostraren un taller, " obradoiro " que en diven ells, on hi construeixen alguns dels instruments que sonen, recuperen vestuari i eines antigues,... Tothom va quedar esglaïat davant d'un retrato : l'amo en Miquel Llargo tocant la seva xeremia, mos ne feiem creus !!!.

El vespre ens reunirem tots, ja que els gallegos ens obsequiaren amb una "queimada" (ve a ser el nostre cremadillo però fet amb Orujo i un parell de castes de fruita); noltros duguerem un parell d'ensaimades amb les que s'en xuclaren els dits. Un altre cop ferem un veritable intercanvi cultural, tothom ben xoroï de queimada cantant cançons galleges, mallorquines i fins i tot navarreses. Qui més qui manco es va colgar un poc tard. A l'endemà era el dia del festival...

Continuarà al següent número...

DESIMPER

PRODUCTES DE NETEJA

CATALINA REINES I ALTRES C.B.
CAMI VELL D'INCA, 2
07310 CAMPANET
Ø 51 61 08 - 51 69 89

SEIXANTA ANYS D'UNA ESCOLA

... Continúa de l'anterior número

La República arribà i provocà anulacions d'eleccions, repeticions, i l'establiment d'una comissió gestora que s'interessà vivament pel tema escolar. Finalment, i a la vista de que a Madrid no feien ni cas a la petició de construcció, malgrat tenir des de feia més de tres anys el solar apropiat i els plànols traçats, es decidí, a proposta del batle Antoni Bibiloni Pons, de can Guixa, tirar endavant el projecte a costa de les arque de la Sala, a partir del mes d'Agost de 1.931.

Com que a la Casa de la Vila no hi havia doblers es va subscriure un crèdit

Dels problemes entre liberals i conservadors del temps de la Monarquia d'Alfons XIII es passà ara als problemes de la República amb l'Església i, el que és el mateix, als problemes entre els defensors d'una escola laica, i els partidaris d'una escola religiosa. La construcció de l'escola de Can Brill comptà, idò amb defensors i detractors.

L'esperit de la polèmica entre els partidaris d'una escola religiosa i els d'una escola laica es va radicalitzar. La situació extremadament conflictiva de la II República, creada per les seves

am la Caixa de Pensions (La Caixa) per valor de 70.000 pessetes al cinc per cent d'interès i a tornar en 20 anys. Aquests doblers servirien per fer les escoles de Sencelles i la de Jornets.

El govern republicà es mostrà més receptiu a les propostes de Sencelles que els anteriors, i hi començà a enviar material escolar: bancs, taules, llibres, etc ... i subvencions pecuniàries sumant 30.000 pessetes.

mesures dràstiques de secularització de l'ensenyament, va esser desencertada si tenim en compte que Sencelles era un poble profundament rural, arcaic i piatós.

Segons explica Carme Fernández, al llibre " *Llorenç Maria Duran i Coli* ". " *Les primeres dificultats amb els partits polítics no estigueren gaire a sorgir* - (en el tema de

l'escola)- : mentre el partit polític d'esquerres (de fet eren els liberals de March, que per conveniència sostenien les candidatures republicanes i els donaven suport, ja que fins després de la victòria del Front Popular a Sencelles no hi hagué cap associació Republicana) era un fervent partidari de l'Escola Nacional, el partit de dretes intentava obstruir tot allò que intentàs afavorir-la o millorar-la “.

Fins i tot, una vegada acabades les obres, hi hagué més guirigall ja que, segons expressa a *“Assaig d'història de l'educació a la Mallorca Contemporània”* Antoni J. Colom : *“Definitivament i després de superar molta oposició, el batle es negava a donar el nou edifici a l'Estat per motius partidistes, es va inaugurar “.* L'amo en Toni Guixa no volia cedir a l'Estat, en mans d'un partit rival, allò que tant havia costat als sencellers, encara que era necessari perquè el govern el dotàs d'equipaments i personal docent.

Finalment a principis del 34

l'escola quedà enllestida i preperaren tota una sèrie de festes i actes per celebrar-ho. El programa de festes abarcava moltes activitats. Les festes costaren 1.220,60 pessetes i hi va haver crits i renou a la Sala entre els que pensaven que eren unes pessetes ben gastades i els que trobaven que era “ massa festa per a una escola “.

La inauguració de l'edifici d'aire italianitzant-renaixentista es va fer coincidir amb les celebracions del dia de la República, 14 d'Abril, però l'acte oficial es feu dia 15 per que hi poguessin assistir les màximes autoritats de Balears.

Les festes varen consistir, segons la *Memòria Municipal de 1.933*, en *“Carreras de bicicletas, de velocidad y resistencia y pedestres; todas ellas con premios en metálico y amenizada por la banda de música La Musa de Selva, las cuales se desarrollaron en medio del entusiasmo popular. A las primera horas de la tarde las hubo de patinetes y con aros para niños obsequiándose a los vencedores y vencidos con premios en metálico a*

unos y con dulces a otros. A las 3 de la tarde concentraronse los niños y niñas de las escuelas nacionales y particulares del término acompañados de sus respectivos maestros en la Plaza de la Constitución, cada uno de ellos con una banderita tricolor, para recibir a las autoridades “ .

Als parlaments que quedaren reflexats a les cròniques periodístiques de l'època s'elogià la visió de futur de l'ajuntament i s'agraí al director de la nova escola, Llorenç Duran, tot l'esforç i la dedicació que havia destinat a la lluita per a la consecució del nou edifici.

Encara es conserva penjat a la sala de professors de C.P. C.AN (sic) BRIL el pergamí document (pintat per mestre Jaume Verd de can Rebassa) que firmaren les autoritats aquell 15 d'Abril de 1.934 perquè quedàs constància de la *“fecha esta de tanta importancia y trascendencia para el desenvol-vimiento de la cultura de nuestro pueblo, que merece los honores de un breve comentario siquiera sea únicamente para que no se nos olvide este dia que constituirá en el devenir del tiempo una*

efeméride histórica de nuestro pueblo“ .

Aquest article pretén això, que no oblidem la fita històrica quan s'aconseguí l'escola feta per a, i utilitzant les paraules de l'època, *“cultivar las inteligencias de los niños de este pueblo*“ .

Joan Florit i Horrach

BIBLIOGRAFIA:

La ja esmentada al curs de l'article i a més :

- Treball de fi de curs de Pedagogia de Victòria Coll.
- *“Escola i Societat*“ . Jaume Oliver. Editorial Moll. 1.978.

Voldria agrair l'ajuda de totes les persones que han cedit les fotografies per il·lustrar aquest article : Joan Roig, Caterina Faure i Bartomeu Cirer, així com també a Francesc Salas i a Macià Llabrés per la informació oral aportada.

SA SELLA

Fundada el 1.983

OPEL

Centro Auto

CONCESIONARIO OFICIAL

INCA CENTRO AUTO, S.A.

Avda. General Luque, 393
07300 INCA (Baleares)
Teléfono y Fax: (971) 88 01 89

1ª Marató fotogràfica Vila de Sencelles

Organitzada per la Parròquia, amb el patrocini de Set Art i la col.laboració de Guillem Llabrés, Joana Mª Arrom, Catalina Ferrer i la revista Sa Sella, es va poder dur a terme la primera marató fotogràfica de la Vila de Sencelles.

Aquesta marató (inclosa entre els actes commemoratius de la festa del titular de la parròquia: Sant Pere) va tenir lloc el diumenge 26 de Juny. La podem si més no considerar un èxit de participació, gairabé trenta concursants.

Hi havia tres controls on s'entregaven als participants una fulla amb quatre temes; aquí va entrar molt en joc la imaginació dels concursants. A la plaça Nova s'hi va situar un quart control on s'hi entregaria el rodet. Quan ja tots l'hagueren entregat es va fer una mica de refresc i una fotografia (que podeu observar d'alt de la pàgina) de tots els participants.

El 10 de Juliol s'inaugurà una exposició on hi figuraven totes les fotografies concursants, i aquest mateix dia es va fer l'entrega de premis als guanyadors. Tothom que va visitar l'exposició, i no foren pocs, quedaren assombrats per la qualitat aconseguida per la majoria dels

participants. Per aquest darrer motiu, els membres del jurat tengueren una feïnada a l'hora de decidir els guanyadors -si hagués estat possible s'els hauria entregat un premi a tots-. De fet, hi va haver molts d'accèssits especials.

Les fotografies guanyadores foren ampliades i les podeu veure a la pàgina següent. Els noms del guanyadors són, d'esquerra a dreta i d'alt a baix:

3ª Categoria:

Joana Ferragut Fiol (Millor Rodet)
Nadal Crespi (Fotografia artística)
Joan Florit Horrach (Fotografia Creativa)

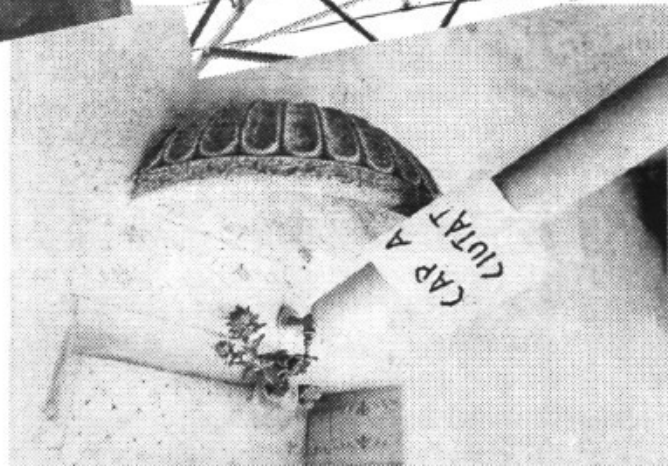
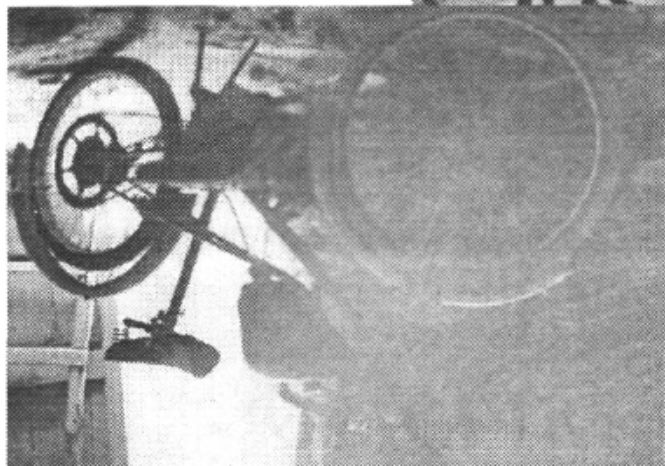
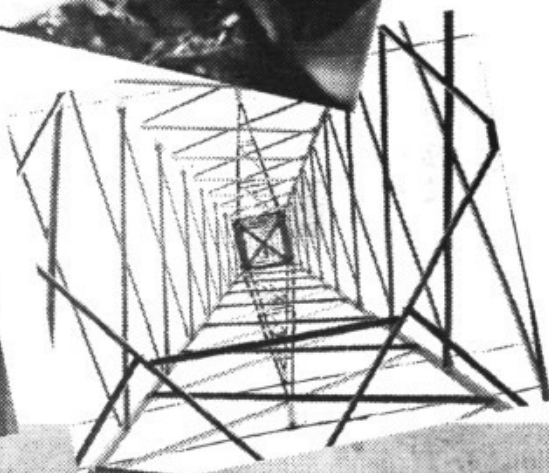
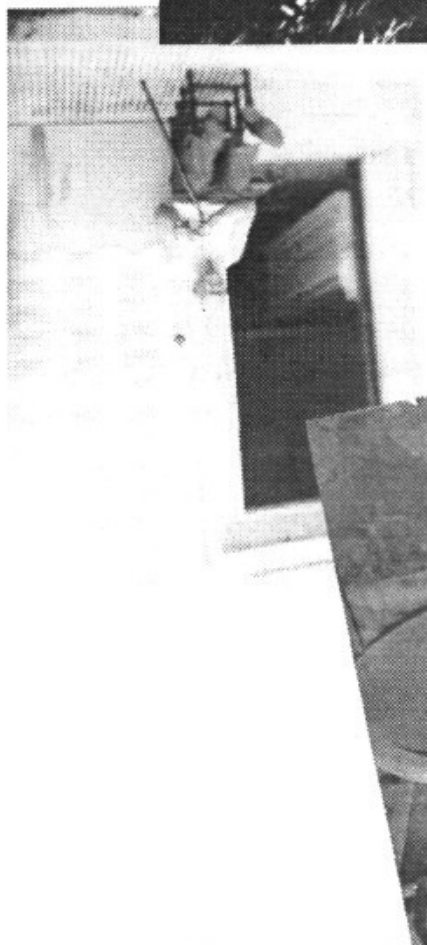
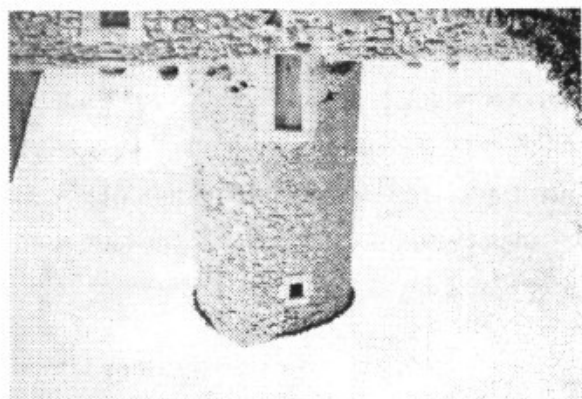
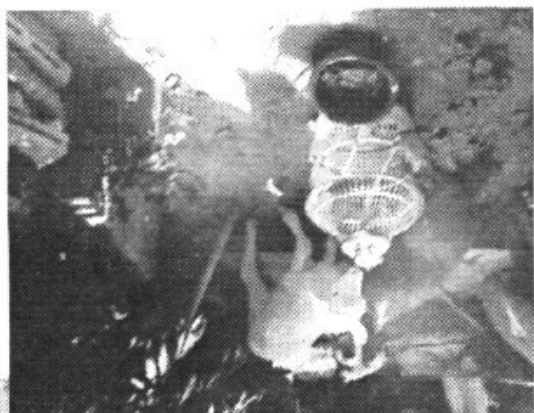
2ª Categoria:

Joan Florit Zuázaga (Millor Rodet)
Margalida Llabrés (Fotografia Artística)
Guillem Zuazaga (Fotografia Creativa)

1ª Categoria:

Aina Maria Vicens (Millor Rodet)
Toni Crespi (Fotografia Artística)
Biel Pau Ramis (Fotografia Creativa)

Nota: La fotografia de Biel Pau no s'ha poguda reproduir degut al seu format.

NOTICIARI

El passat dia 15 de Maig es va celebrar la tradicional fira, el bon temps acompanyà la festa.

Dia 28 d'Abril acudí a Sencelles, convidada per la Biblioteca, na Catalina Valriu, Catalina "Contacontes", que entreterí una bona estona als al.lots de les escoles.

Un acte vandàlic tengué lloc a la matinada del dissabte 22 de Maig a sa Plaça Nova. El contenidor de paper es va pegar foc, però gràcies a la ràpida intervenció d'un grup de joves sencellers, el pogueren apagar a temps. Així i tot, el dimecres següent encara covava.

Dia 21 de Maig es saberen els resultats del concurs d'idees per a la construcció del parc tecnològic de Balears. Un dels projectes, que fou premiat a l'apartat de proposta més innovadora, fou presentat per l'arquitecte eivissenc Elies Torres, que proposava que el futur parc BIT fou una reproducció del poble de Sencelles.

A Biniali tingué lloc el començament de la 3ª etapa de la volta Ciclista Internacional de Mallorca per fèmines.

La vesprada del dissabte 4 de Juny es tornà a repetir un acte vandàlic; en aquest cas fou el mirall situat al carrer de Ramon Llull que quedà fet bossins.

Dia 9 de Juny fou declarat a proposta de la Conselleria de Cultura Educació i Esports, bé d'interés cultural, amb categoria de monument, la casa de Sor Francinaina Cirer.

Dia 12 de Juny es celebraren les eleccions Europees amb un gran nombre d'abstencions. A Sencelles el PP obtengué 532 vots, un quants manco que el 89. UM en tragué 137 i passà a ser la segona força política amb una pujada espectacular si es té en compte que el 89 no es presentà. El PSOE passà dels 232 del 89 als 136 d'enguany. El PSM es consolida

com a quarta força amb una gran pujada respecte al 89: de 21 passa a 77. IU també puja molt, de 7 a 29, encara que aquests partits partien d'un nivell de vots molt baix.

Al puig de Sta. Magdalena (Inca) va tenir lloc la 1ª trobada de l'associació A.M.I.C. (Associació de Minusvalids d'Inca i Comarca) a on actuà el Grup Es Jonc.

A mitjans de Juny tots els camins del terme de Sencelles aparegueren amb ròtuls indicatius, que per cert costaren 250.000 pts.

Enguany la Parròquia va organitzar una sèrie d'actes per a commemorar la festivitat de Sant Pere. Aquests actes foren : una marató fotogràfica, jocs aquàtics a la piscina municipal, jocs infantils a la plaça i , una ballada popular amb la música de Guiternes i Castanyetes.

En motiu de la celebració d'un taller d'arquitectura, uns 80 arquitectes es desplaçaren a Sencelles i Biniali els dies 8 i 9 de Juliol. Sencelles va ser pres com a model a estudiar seguint el lema del

taller: Espai Rural: Vivenda i Territori.

El passat 13 de Juliol quedà constituïda la junta de Las Nuevas Generaciones del PP a Sencelles. L'acte va tenir lloc al celler de Cas Felanitxer i TVS s'hi va fer present.

Divendres 14 de Juliol els donants de sang de les Balears vengueren a Sencelles, al local de la 3ª edat.

Música

Escoltant un prestigiós programa musical a la Ràdio Nacional me'n vaig dur una sorpresa amb un tó agre i dolç quan vaig sentir els següents comentaris:

El presentador va dedicar la meitat del seu programa als grups mallorquins que formen part de la nova ona de bandes que dia a dia i pas a pas van irrompent al trist panorama musical espanyol. Parlà de la gran ebullició de grups i tendències musicals a la nostra illa, que juntament amb Gijon, Nord d'Espanya i Andalusia es comencen a destacar com a nuclis del nou Rock espanyol que comença a nèixer.

El panorama mallorquí, quin panorama?, però si hi ha més músics que grups

Exemples : Concerts com Barracudas, The Chevelles, Gutterball (frup amb membres de Green on Red, Long Ryders o House of Freaks, quasi res !!!), Elliot Murphy, Supersuckers, no han tingut mai més de 500 persones. Passem ara a grups espanyols, a Mallorca han vingut grups de la importància de Sex Museum, Australian Blonde, Parkinson D.C., Penelope Trip, Surfin' Bichos, El Inquilino Comunista... Doncs bé, a cap d'aquests concerts hi ha hagut mai més de 50 persones i qualqun n'hi havia menys de 10. A cap d'aquests concerts s'han pagat mai més de 2000 pessetes d'entrada.

A s'Arenal hi hagué fa ben poc una mostra mundial de Rock amb grups tan importants i relevants com The Chevelles (uns dels màxims exponents del power pop australià), Inmaculate Fools a Santa Margalida fa un parell d'anys reuniren a més de 4000 persones. Ara són més dolents? o es que no surten per la ràdio?. Tocaren també The Silos, un grup nord-americà considerat dels intocables des de finals dels 80. Va tocar una banda que s'està fent

famosa, la Vargas Blues Band. Varen tocar els Frankenbooties i els Valendas, dos grups que cada dia són més importants dins els circuits alternatius de l'Estat. A aquest event que va tenir lloc al camp de futbol de s'Arenal, hi acudiren 200 persones que no pagaren més de 2000 pessetes per a 12 hores de Rock. En aquest mateix lloc més de 200 persones pagaren més de 2000 pessetes per anar a veure a una banda amb un passat més o menys decent i un present i futur totalment decebedors, els UB40.

Podeu estar segurs que quan les ràdio fórmules i les discogràfiques decideixin que ja és l'hora d'explotar tot aquest "negoci" del nou pop espanyol, així com passà a principis del 80 amb "la movida madrileña", la gent haurà de pagar més de 2000 pessetes per poder veure als grups que abans he anomenat i molts que m'he deixat.

A Mallorca hi ha grups com els Frankenbooties (ex-Dirty Boots) o Valendas que ja gaudeixen d'uns status, i que aconsegueixen omplir sales com el Revolver o la Sala Maravillas madrilenya, els Sexy Sadies editaren els seu primer treball amb la discogràfica Elefants Records. Els Cerebros Expressidos fa estona que estan considerats com una de les bandes de Punk-Rock importants a nivell mundial. Els Henteligents presumiblement colocaran la seva maqueta a la "Lista Grande de Disco Grande" (com a bon programa de Ràdio 3 que vos recoman). The Walk foren finalistes del Villa de Bilbao.

A més de tots aquests grups, qualsevol dia bandes com Speed Jaw, l'Encruia, McLucas o Egan Suguia per passar tres noms, et poden fer passar una bona estona a qualsevol pub de l'illa.

Ves a veure aquests nous grups, no esperis a haver de pagar més de 2000 pessetes.

Jomeu Morro

Notícies Fresques

☞ S' Altre dia fullejava s'interviu, i vedell !!!, devora na Bienvenida Perez, vestida així com va venir al món, m'hi afin en Joan René, aquest punyetero !!! meam si s'ha fet Plai Boi.

☞ " El equipo más dicharachero " de TVS va fer una entrevista a n'es membres de Sa Sella. Jo no hi vaig poder anar perque.... Ah sí, sa filla se me casava.

☞ Fixau-vos quines coses, de Brasil i tot envien a demanar Sa Sella, i a Sencelles n'hi ha que viven a sa plaça i encara no se n'han temut de que va això de ses subscripcions.

☞ Un dia de molta calor, prenia la fresca devall des parral i vaig començar a desvariatjar. Pensava amb lo que mos ha tocat sofrir en es poble. Mirau: un batle "calzonazos", un segon batle "mafiós", un cap de l'oposició "encara no hi puc donar passada", un saig "rialla", un municipal de "quita i pon", un ex "PSMista" fugat, una funcionària "neboda", uns auxiliars "proadictos", un que mai compareix, una televisió "mos vàrem fer presents", una revista "butlletí barater", un grup de teatre "fantasmes", una coordinadora "aigada",... per tenir, tenim de tot...

☞ Sa creu de Ca'n Mavi ja fa més d'un any que està adornada per devant amb un cartellot taronja de ses aigos brutes de Costitx. Si ells tenen obres, noltros no tenim per que haver de soportar que mos embrutin sa vista des monuments des poble. O no?.

☞ Així mateix, pareix que des de la Sala mos fan una mica de cas i saben rectificar quan fan les coses malament. I si no ho creis, demanau-ho als jornaters que ja els ha canviat unes lletges comportes metàl.iques de sa corrent de ses faroles noves per un

més integrat armariet amb persianes mallorquines. A Terres i Cases va sortir l'any passat la possessió de Jornets i es va criticar s'atemptat visual des comptadors de metall. Feis-mos cas i anirem millor.

☞ Al programa de TVS que sortiren es meus companys enxufats, ja hi han passat moltes d'agrupacions des poble, però encara cap de ses pol.lèmiques i espinoses: partits polítics, grups d'oposició, sa coordinadora,... que passa? no se deven voler banyar es cul. Aquí hi ha sa diferència amb un mitjà seriós de comunicació i una televisió de pà amb fonteta...

☞ Pensava s'altre dia que noltros som de sa mancomunitat des Pla amb capital a Petra. Sa mancomunitat des Raiguer la té a Binissalem. Resulta que per temes de vinya, som de sa comarca de Binissalem; per assumptes de telèfons, has d'anar a donart-te d'alta a Binissalem; per segons quins temes de correus, pertanyem a Binissalem; el PAC d'urgències, a Binissalem. Els binialers són més binissalamers que sencellers. Mig poble fa feina o estudia a Inca, que és del Raiguer. A Petra com no sigui per veure en Cunípero no hi va ningú. Me voleu dir que llamps feim a sa mancomunitat des Pla?...

☞ Després de tres anys de govern i de veure que de programació de cultura a Sencelles res de res, propòs que no siguin tan incultes i canviin es nom de regidor de cultura per regidor de festes, total, són lo únic que se programa. Ni es nom des departament saben posar-se bé.

☞ No se si s'ambulància que era de s'ajuntament encara ho és o si al final se va vendre. Ara lo que no soport es veure com es nom de MUNICIPIO DE SANCELLES se passetja per tot fent brusquerades, derrapades, traslladant cadires,... al manco que hi tirin un poc de pintura i ho tapin... per lo de Sancellas i per lo que fan amb so pobre cotxet.

☞ Demanaria als senyors regidors que anassin

SA SELLA

Fundada el 1987

sopats als plens, perquè tothom pareix que té foc dins ses sabates: au au au, acabem que hi ha fam!

☞ El dia de l'exposició fotogràfica vaig veure al senyor batle que només en mirava sa mitat. Pareixia que l'altra meitat era "X" pels seus ulls. Pot ser que encara no estigui curat d'espants amb tot el que fa i desfà.

☞ Ja hi tornam a ser, m'en record que a sa coordinadora els possaren emperons a l'hora d'empresar ses cadires de s'Ajuntament, dient-los que era un acte polític o coses per l'estil i resulta que quan se va constituir la junta de "Las Nuevas Generaciones del PP", ja els tens tots ben assegurats a ses cadires de s'Ajuntament que, ben mirat són ses cadires des poble. O és que això no era un acte més que polític?, quina vergonya !!!

☞ Estic pensant en començar una recolecta popular per que entre tots li comprem un sello nou a

n'es carter, perquè encara se cunyen ses cartes amb un sello que posa SANCELLES. Recordau que ja fa més de deu anys que Sancellas passà a ser a la fi SENCELLES.

☞ Està molt bé que pensin a fer un institut a Sencelles, però ningú s'ha aturat a pensar que allà on es projecta fer és un lloc arqueològic que apareix al Corpus de Toponimia de Mascaró Passarius: Son Company -Es Velar des Cuitor lloc científic i arqueològic amb un conjunt prehistòric en un estat de conservació molt dolent. Que s'ho mirin millor abans de fer carrers, urbanitzacions i solars.

☞ Sa carretera de Sencelles-Algaida està en un estat de jutjat de guàrdia. Es massa, fins i tot hi ha revolts on s'hi peguen cops dos pics per setmana. Es revolt des final de sa recta de Laià és una trampa mortal pes cotxos de lloguer manats per guiris. Uns escalivats apuntaren en terra en alemany "Vorsicht Oel" : Perill hostiometro.

En Barramot

Gestimotor S.A.L.

AGENT COMERCIAL OPEL

SERVEIS:

- VENDA I POSVENDA
- MECANICA EN GENERAL
- REPARACIÓ PER LA REVISIÓ ITV
- INSTALACIÓ EQUIPS DE MÚSICA
- CAMVI D'OLI 2.500 pts (Filtros apart)

Informació : Pere Círer Verd (Sencelles Tel : 59-14-43)

Direcció : C/ CABANA 65, PONT D'INCA, MARRATXÍ Tel: 79-46-18

RECAMVIS

Case

Poclain

Art i Història

Presentació:

Una vegada més la parròquia de Sant Pere de Sencelles col·labora amb la revista Sa Sella.

Dins el tema de la cultura i l'aventura del saber avui vos presentam l'apartat anomenat "*Art i Història*". Aquesta secció consistirà amb una sèrie d'articles o fitxes col·leccionables que es basaran amb un estudi detallat de les peces més valuoses del nostre patrimoni parroquial i un comentari històric.

Entre les peces que se'ns obre el més ample interès cal destacar obres de distinta índole: pintura, escultura, brodats, orfebreria, llibreria,...

Cada fitxa preten despertar l'interès i l'amor cap a n'el tresor i patrimoni parroquial per part dels sencellers.

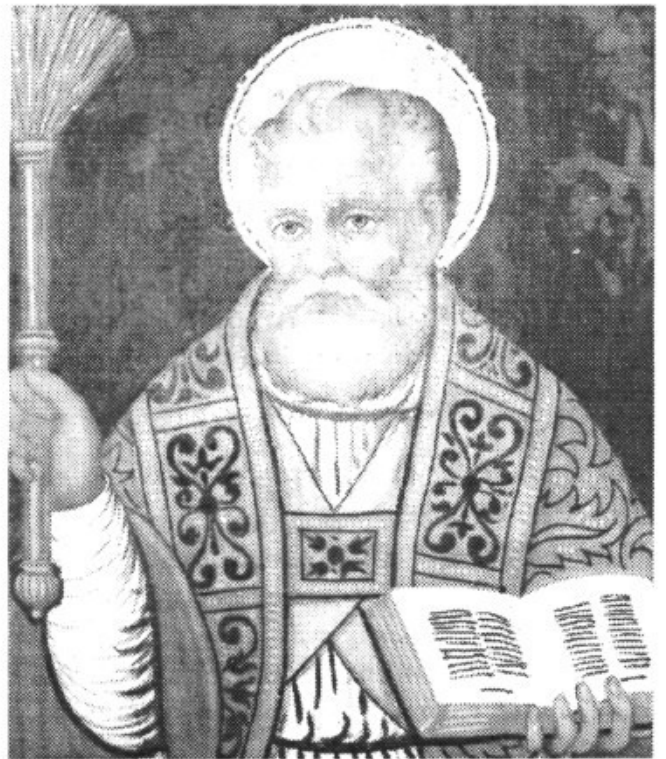
Gràcies a entesos amb l'art, historiadors i un expert en fotografia podem dur a terme el nostre treball. No convé però, que deixem de banda el testimoni de molta gent que és eina clau per a l'elaboració de moltes de fitxes de la col·lecció.

Esperam que tots els lectors duguin a terme aquesta col·lecció sense perdre cap fitxa i llavors encuadernar-les i tenir un tresor documental a ca vostra.

L'any 1.238, el primer bisbe de Mallorca, D. Ramon de Torrella manà traslladar la Parròquia de Sta. Maria de Costitx a Sant Pere de Sencelles, per raó que aquesta darrera era més centrada i avinent per a poder assistir-hi als actes de culte els habitants de la contrada.

Suposam que aquell temple era petit i sense capelles laterals. En el presbiteri hi hauria un quadre de Sant Pere i tal vegada un Sant Cristó i una talla de la Mare de Déu.

En el segon temple trobam a l'altar major les imatges de San Pere, el patró, de Sant Pau i Sant Sebastià.

A n'aquesta primera fitxa volem fer ressó d'una pintura de Sant Pere, la més antiga que es conserva a la Parròquia.

Aquest quadre, és un fragment de la taula dels 12 apòstols custodiant el suari de la Mare de Déu, actualment està

dins l'altar sepulcral de Sant Joan.

Antigament ens consta que estava a la capella de la Mare de Déu del Rosari i també guardava a la Verge Maria morta.

Qui és l'autor d'aquesta obra?

Aquesta taula fou pintada l'any 1.567 per Mateu Lopez Senior i Mateu Lopez Junior, més coneguts pels "Llopis".

En un estudi detallat damunt aquest fragment veim que intervengué el pincell dels dos; sabem que l'estil del pare és la composició i duresa de les cares i la poca gràcia dels plecs, són del fill l'estudi i preocupació de la perspectiva, el tractament del trespol, la solució del fons arquitectònic i el tractament de les teles brodades. Veim doncs, que l'alba blanca sacerdotal té uns plecs poc graciosos i això pareix del Senior. En canvi al veure la capa pluvial tan brodada, ens sembla que és del Junior. El bisbe Baltasar de Borja va fer restaurar aquesta taula l'any 1.626.

Però els Llopis deixaren altre obra a Sencelles?

Segons ens consta, aquesta família de pintors va estar durant dos anys a Sencelles, deixant nombroses obres a l'Església i que de les quals només se'n conserven les següents:

- (i) Es guarden a l'Església:
  - .- Taula al oli dels 12 apostols a la Capella de Sant Joan.
- (ii) Es conserven a la Rectoria :
  - .- Retaule de la Mare de Déu del Rosari (oli sobre taula).
  - .- Oli sobre taula de Sant Antoni.
  - .- Oli sobre taula de Sant Pau.

.- Oli sobre taula de la Coronació de Maria per la Santíssima Trinidad.

- (iii) Es conserven a Ruberts:
  - .- Oli Sobre taula de la Circumscisió del Senyor.

Dada Curiosa :

Seguint amb aquest capítol dedicat a San Pere volem donar constància de la imatge del Príncep dels Apòstols que actualment tots veim presidint l'Altar Major.

Obra de Fra Albert Borguny, aquest retaule té unes mides de dotze metres d'alçada per set d'amplada. D'estil totalment barroc, trobam les estatuas de l'Assumpció de Maria, Sant Jaume, Sant Pau i Sant Pere.

Dita imatge no és la primera d'aquest retaule ja que fou beneït l'any 1.766, i la figura no fou beneïda fins el 28 de Maig del 1.811.

Aquesta imatge revestida d'ornaments pontificals és obra del Senceller Antoni Josep Llabrés Mudoy i foren padrins Bartomeu Rayó i Margalida Ramis Romanyà. (El cost de l'obra fou de 280 lliures mallorquines). Per tal inauguració es varen dur a terme una sèrie de reformes en el retaule: Es va reformar la cúpula de Sant Pere, fortificaren la tenda, el sagrari,...

Simó J. Garau
Jordi Llabrés
Guillem Zuazàga

Imatges d'Ahir

La fotografia d'imatges d'ahir que presideix aquesta pàgina no té gaires anys; tots coneixerem a més d'una d'aquestes bergantes. Elles són, de dreta a esquerra: na Jerònia Ferragut (de Ca'n Pere d'Inca), na Victòria Coll (de Ca Na Parissa), Catalina Bergas (cosina de na Catalina Tiró), na Catalina Bergas (de Ca'n Tiró), n'Antònia Cirer (de Ca'n Teco), Francisca Cirer (de Ca'n Xaca), Catalina Arrom (de Sa Talaia). El lloc on està feta aquesta foto segur que també molts el coneixeran, es tracta del ja desaparagut reservat de Ca'n Paris.

Deu anys de vida

Ja fa més de deu anys que podem trobar a Sa Sella unes cròniques de societat que anunciaven el naixement de Maria Isabel Cladera i Margalida Ramis Coll. També al número 2 de Sa Sella dels mesos Juliol-Setembre de 1.983 apareixen anunciats els matrimonis de Joan Lluís Simonet i Antònia Bauçà, de Pau Vich i Catalina Jaume, i de Joan Crespi i Margalida Bennasar.

L'Editorial del número 2 alertava també sobre l'administració dels comptes del Consistori de Sencelles. Es veu que els doblers sempre han estat un teme polèmic.

A n'en Barramot li va sortir l'estiu del 1.983 un competidor. Es tractava d'un tal "Garganta profunda" que va ser anomenat "Xafarder Major del Poble".

FONMARCH F.I.M.

SORT QUE TENC UN FONMARCH!

En les millors condicions, amb la major rendibilitat

**Liquiditat
immediata,
sense
penalització**

7,14%

**anual de reducció
de la plusvàlua
a efectes fiscals
a partir del
2n any.**

**Exempció
TOTAL
després de
15 anys.**

**Aportacions
des de
5.000 PTA
mensuals.**

BANCA MARCH